

Opis źródła:

Fragment *Sprawozdanie z działalności Komitetu Województwa Śląsko-Dąbrowskiego dla Odbudowy Warszawy w Katowicach*, dotyczy odezwy do narodu w związku z koniecznością odbudowy Warszawy, co miało odbyć się wspólnym wysiłkiem całego społeczeństwa. Śląski oddział Komitetu został powołany w Katowicach w 1945 r. Jego celem było koordynowanie działań województwa śląsko-dąbrowskiego na rzecz odbudowy stolicy po zniszczeniach wojennych. Komitet zajmował się gromadzeniem materiałów budowlanych, organizacją transportu i zapewnieniem siły roboczej.

Miejsce wydania:

Pomoc dla Warszawy. Sprawozdanie z działalności Komitetu Województwa Śląsko-Dąbrowskiego dla Odbudowy Warszawy w Katowicach, Katowice 1946, s. 11-12.

Tekst źródła:

DLA WARSZAWY

Odbudowę Warszawy, przywrócenie Stolicy jej dawnej świetności, cały naród uważa za swój pierwszy obowiązek.

W początkach ub. roku, skoro tylko ucichły działania wojenne, najwyższa władza odrodzonej Rzeczypospolitej, Krajowa Rada Narodowa, Wydała do narodu odezwę tej treści:

„Warszawa wyzwolona krwią i znojem żołnierza polskiego i radzieckiego leży w gruzach. W ruinach leży dumna stolica naszego kraju, miasto bohaterkie i niezłomne, nigdy nie schyliło czoła przed zbrodniczym hitleryzmem i przez pięć lat było żywym, płomiennym protestem przeciwko zaborczej przemocy.

Pod zwałami i cegieł, pod stosami rumowisk leżą dziesiątki tysięcy zwłok pomordowanych Warszawian, synów i córek nieugiętego miasta.

Straszliwe to cmentarzysko niewidziane dotąd nigdy i nigdzie w nowożytnej historii, w strząsa sercem każdego Polaka, w zburzonego bólem i gniewem, nienawiścią do hitlerowskich zbirów, którzy niszczyli Warszawę oraz do niecznych spekulantów politycznych, którzy przyczynili się do zbrodniczego dzieła.

Ale obok słusznej nienawiści do wrogów, obraz zburzonej Warszawy inne jeszcze budzi w nas uczucie: pełnię gorącej miłości do nieszczęsnego miasta, które nie tylko jest stolicą Polski, ale jej żarliwym sercem, wyrazistym symbolem Jej losów. I dlatego odbudujemy Warszawę jeszcze piękniejszą niż była.

Będzie to świadectw o naszego zwycięstw a nad złymi siłami faszystowskiego barbarzyństw a, które chciały imię nasze na zawsze wykreślić, wymazać z księgi ludzkości. Będzie to dowodem naszej niezmożonej żywotności, naszej nieśmiertelnej woli istnienia jako narodu.

Podajemy olbrzymie zadanie: w bijając słupy graniczne na Odrze i Nysie, równocześnie będziemy budować nową Warszawę na mocnych fundamentach. Warszawę pięknych ulic i placów, Warszawę słonecznych domów. Jest to naszym obowiązkiem narodowym , sprawą ambicji naszego pokolenia, spraw ą najlepiej pojętego honoru każdego Polaka i Polki.

Bratnie słowiańskie narody ZSRR przychodzą nam już z pomocą w dziele odbudowy Warszawy. Niech to będzie jeszcze jednym bodźcem dla nas wszystkich. Wytężmy wszystkie siły i wszystkie zdolności, obudźmy olbrzymią namiętność pracy.

Niech hutnik śląski pamięta, że jego konstrukcje metalowe dadzą kościec dla nowej Warszawy.

Niech górnik pamięta, że jego węgiel uruchamia huty niezbędne dla odbudowy Stolicy i ogrzeje pracujących Warszawian.

Niech kolejarz pamięta, że przewozi materiał dla odbudowy naszej metropolii.

Niech tkacz łódzki, bielski i białostocki pamięta, że jego tkaniny ochronią przed zimnem sieroty po bohaterach Warszawy.

Niech budowniczy, architekci, inżynierowie, technicy pamiętają, że ich wiedza uskrzydli twórcze koncepcje gigantycznego dzieła.

Niech każdy Polak w mieście i na wsi pamięta, że bez jego cząstki wysiłku Ojczyzna obejść się nie może, niech wie, że musi mieć swój udział w budowie nowej Stolicy.

W każdym mieście polskim niech powstanie Komitet Pomocy Odbudowy Warszawy.

Zgłaszajcie się tłum nie do udziału w tym pracowisku na wiekową miarę.

Ambitne współzawodnictwo w dziele dźwignia Warszawy z ruin niech będzie hasłem każdego praw ego Polaka.

Hańba i kara burzycielom Warszawy!

Niech żyje odbudowana Stolica naszego kraju!

Niech żyje Warszawa — serce Polski.“

Apel K.P.N. nie pozostał bez echa. W dniu 8-go maja 1945 r., a więc w trzy miesiące po uwolnieniu Katowic odbyło się w sali marmurowej Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach pierwsze posiedzenie Wojewódzkiej Rady Narodowej. Dzień ten urasta dziś z perspektyw y

jednego roku do miary symbolu. Nastąpiło wówczas zespolenie tak bliskich sobie ziem Zagłębia, Śląska Górnego i Opolszczyzny. W tym historycznym dniu nie zapomniano o zrujnowanej, zniszczonej Stolicy.

Słowniczek pojęć:

Krajowa Rada Narodowa - była tymczasowym organem ustawodawczym w Polsce po II wojnie światowej. Została powołana w 1944 roku przez Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego (PKWN) jako ciało reprezentujące rząd na uchodźstwie i polskie siły zbrojne walczące u boku aliantów. W 1945 roku KRN została przekształcona w rząd tymczasowy, który w 1947 roku został przekształcony w rzeczywisty rząd Polski. KRN była organem, który przygotował podstawy administracyjne nowych władz na obszarze Polski i zorganizował w kraju wybory do Sejmu Ustawodawczego. Jej głównym zadaniem było przygotowanie Polski do przejęcia władzy po zakończeniu wojny, a także koordynacja działań wewnętrznych i zewnętrznych rządu na uchodźstwie. Krajowa Rada Narodowa odegrała ważną rolę w procesie odbudowy Polski po wojnie i w ustaleniu jej przyszłego kierunku politycznego. Jej działania były skoncentrowane na odbudowie gospodarki, przywróceniu porządku publicznego i zapewnieniu bezpieczeństwa obywatelom.

Pytania do źródła.

Pytania dla uczniów szkoły średniej (zakres podstawowy):

1. Jakie były główne formy wsparcia ze strony Śląska dla odbudowy Warszawy po II wojnie światowej?
2. Czy znasz konkretne przykłady materiałów budowlanych lub zasobów, które były dostarczane z Śląska do Warszawy w ramach odbudowy?
3. Czy na Śląsku prowadzono jakieś specjalne akcje lub kampanie na rzecz pomocy w odbudowie Warszawy?
4. Jakie grupy zawodowe zostały wezwane do współpracy podczas odbudowy Warszawy?
5. Jaki był wkład śląskich górników i hutników w odbudowę miasta?

Pytania dla uczniów szkoły średniej (poziom rozszerzony):

1. Jakie były reakcje i opinie mieszkańców Śląska na temat ich udziału w odbudowie stolicy?
2. Jakie było symboliczne znaczenie odbudowy Warszawy?
4. Jaki był główny cel udziału różnych rejonów Polski w odbudowie Warszawy - czy była to kwestia patriotyzmu, czy może bardziej ekonomiczna?

3. Oceń czy udział Śląska w odbudowie Warszawy wpłynął na rozwój gospodarczy regionu?
4. Jakie konkretnie miasta czy miejscowości dostarczały materiały budowlane do odbudowy stolicy?

Imię i nazwisko osoby opracowującej rekord – Joanna Kunigielis